

KɔɔɔSIDEɔ

Yá pɔ́ kú láe bee guuɔ

Kɔɔɔsi de Tuukii búsu wéle mendo ũe. A ku Efeseε gukpe oi kiloo ðaa do taawa. Pɔlu İwa Kɔɔɔsi gbé Epafa mé gè ní baona yáó we séia (1.7, 4.12).

Pɔlu de dakpeuna ũ (4.3, 10, 18) Loma, ɔ Epafa mò a òè Kɔɔɔsideɔ lé swádo yá ðòsaizi. Waasokenaεo lé e tó gbé ye Lua dɔ́, i a suaba, sema wà kúle pɔ́one, wi tɔzɔ́, wi bleεo té. Bao İi bee maà gbεa gòo Pɔlu lakè Kɔɔɔsi Yesudeone à mè Yesu Kilisi náaikεa mé ĩ gbé suaba ado. A lápi ði Tisiki ní Oneziıtoε.

Fɔkpaamá ní Lua sáaukpaaο gbεa (1.1-14) Pɔlu Kilisi kíake òlwéε. A de pɔ́piia, baa nisın gbāo, ɔme a gāli mi ũ (1.15-2.3). Bee gbεa Pɔlu ní gbá laai εεyā pɔ́ aa kúao yá musu (2.4-25). A yādáné wēni dafu pɔ́ wá vı́ naa Yesu Kilisiwa musu, Yesudeo kua ní kɔo yá, uadeo kua ní kɔo yá ní wá kua Yesude-
saideo guu yáó (3.1-4.6).

Lá midεkii Pɔlu fɔkpà gbéowa (4.7-18).

Anabi εgenao ĩ mó ní yáó dasi. Ampii aai to Yesudeo pāale zé maaε, aali Yesu náaike a zéwao. Bee yá mé tò Kɔɔɔsideɔ lá gbāakpà Kilisi dea pɔ́piila yáwa. ɔme ĩ İbiisi ba polo gbéwa à aà bɔ zɔbleu ado.

Sáaukpaa ní wabikeao

¹ Mámεmaa Kilisi Yesu zina Pɔlu lá Lua yeiwa ní wá gbé Timoteo, wa láe bee kè ² wá gbé náaide pɔ́

an kua adoa naa Kilisiwa Kòlòsiònè. Lua wá Mae gbèkèkéé, i á gba aafia.

³ Gɔɔpii wá wabikèa guu wiò Lua wá Dii Yesu Kilisi Mae sáaukpa, ⁴ asa wa á Kilisi Yesu náaikèa bao mà n̄ á yea wá gbéɔzio píi, ⁵ ké á wé dɔ pɔ pɔ dilèáé luabei yáí. A yá síandè mà yãa baona pɔ wa kpáé guu. ⁶ Baonapi lé n̄'i, àlè ɔta dúnia guu píi, lá a kè á guu za gɔɔ pɔ á mà mé á Lua gbèkè sáasá dɔwa. ⁷ Èpafa wá zíkèndee yenzide mé yápi dàé wá g̃è ù. Kilisi zíkènnáaide, ⁸ òmè yeak̃i pɔ Lua Nisina á káwà òw̃è.

⁹ A yáí tò za gɔɔ pɔ wa á bao mà, wiò wabikèé Luawa láasai, aà to à a pɔèã dɔ wásawasa, aà Nisina i á gba ònɔ n̄ wèz̃èo píi, ¹⁰ ké àò ku lá Dii yeiwa, á yá píi i kaaàgu. Beewa á yãmaa píi kèa àò ɔta, á Lua d̃sa iò káfi, ¹¹ íò gbãa yápii guu aà gbãa gawide léu, ké à yápii f̃ n̄ menao n̄ p̃nao, ¹² í Mae Lua sáaukpa, asa à wá ká baa pɔ a dilè a gbéɔnè a gupuauwa. ¹³ A wá bó gusia ikou, à wá kpá a Né m̃ndona yenzide kpalau. ¹⁴ Aà sabai wa g̃ w̃éé ù, wá duuna k̃éwá.*

Kilisi ðea p̃pii

¹⁵ Kilisiá Lua pɔ w̃li e n̄ w̃éoo taaè, òmè yoa ù Lua p̃kèaɔ guu píi.

¹⁶ A p̃pii kè musu n̄ t̃òlèo, pɔ pɔ w̃li eɔ n̄ pɔ pɔ w̃li eɔ, kpalablenao ge diiò ge gbãadeɔ ge ikodeɔn nò. P̃pii b̃ò aà k̃íè,

---

* **1:14** Èfè 1.7

mé aa ku aà pò ũε.†

17 A ku pópíi áa,
pópíi kú aà sabaie.

18 Ōme a gálide pò de aà me ũo mi ũ.

Ōme dàalena ũ, gàbo séia ũ,

ké aà gō pópíi dōaana ũ.‡

19 Asa à kà Luagu,
ō a tò a kea píi pèewà.

20 A tò pópíi keano na aà sabai,
pò pò kú tōleo ge musuon nò.

Aà au pò bòle lipāakōawa

mé mò ní aafiapio.

21 Apio sō á kēa Luawa yāa. Aà ibeεon á ũ á làasoo ní á vāikeo yái, 22 ō Lua tò a keano na Kilisi gaa a gbēnazinke me guu yái sa, ké à á kpán'aεke gbāsisi, sāasai, tàesai, 23 tó á zea gbāa á luanaaika guu deesai gíūgiū, mé i kē zia'ea yá pò á kūa baona pò á mà guuwao. Wà baonapi kpà gbé pò Lua kè zīle laone píie, mé mapi ma Pòlu ma gō a kpāna ũ.

Pòlu zíkεa Yesudeone

24 Tiasa mále pōnake ní taasi pò mále ke á yáio. Ia pò wa dà Kilisiwa, mále a pò pò gō ma ma mewā mà bōlei aà gálide pò de aà me ũo yái. 25 Lua zídameε, ō ma gō gálidepio dōnlēde ũ. Ma aà yā'òé, à pèewá.

26 Asiyyā pò ulēa gbéone za asinzi zadō Lua i dūnia káleo ōme bō Lua gbéone gupūau sa. 27 Lua ye aa dō lá asiyyāpi gbia zōo á buipāleone. Asiipin ke: Kilisi kú á guu, ō á wé dō gawii. 28 Aà yá waaso wi ke

† 1:16 εfe 1.21 ‡ 1:18 εfe 1.22-23

gbépiiε, wi lɛdaomá, wi yādaò gbépiiε n̄ ɔno píio, ké wà gbépii kpán'aεke naa Kilisiwa wásawasa. ²⁹ A yáí tò mi zíkε, mi dēεka n̄ aà gbāa pò lé zíkε ma guu maamaao.

2

¹ Má ye àò dēε zɔɔ pò mále káé dɔ, ápiɔ n̄ Laodisideɔ n̄ gbé pò wi wεsikɔlεoɔ píi, ² ké aa e n̄ sɔdile, aa nakɔwa aa yekɔi, mé wεzε guu aaiɔ Lua asiyyā pò de Kilisi ũ dɔ wásawasa, aai a ài zɔɔ e. ³ Aà guu ɔno n̄ dɔao àizεε pii ulεau. ⁴ Mále bee oé, ké gbēε su á sásā n̄ lenaoo. ⁵ Baa tó má kúánɔɔ, ma làasoo ku, má è ále yāke a zéwa, mé á Kilisi náaikεa gbāa, ɔ ma pò kèna.

Pɔpii pεεamá naa Kilisiwa guu

⁶ Lá a Kilisi Yesu sí á Dii ũ, àò naawà màa, ⁷ á zína iɔ pélea aà guu, í zedɔu, ío gbāa aà náaikεa guu lá wa dàéwa, ío Lua sáaukpa maamaa. ⁸ A laaika ké gbēε su dɔa gbāa kásaé à á sásā n̄ gbēnazina felekaa ɔno pā giioo. Yá beeɔ ì bɔ felekaa pò pò wí misiilenéɔ kíε, Kilisi kíi no.* ⁹ Asa luakεa pii pèεwà aà gbēnazinke guu. ¹⁰ Naa gbé pò de gbāa pii n̄ iko píio mide ũpiwa, apii pèεwá. ¹¹ Naawà a tɔzɔ̀ bɔa á dàau ũ. I ke tɔ pò wí zɔ n̄ ɔo no, pò Kilisi ì zɔnéε. ¹² Asa da'ilekεa guu wà á víaànɔ† mé a vuaànɔ, ké a gbāa pò Lua aà fēle bòò gau náaikè yáí. ¹³ A de geɔ ũ yāa Luaε á tàaeɔ n̄ á luanaaikεsaio yáí, ‡ ɔ Lua á gbá wēni dafu n̄ Kilisio sānu, à sùuukèwanɔ n̄ wá tàaeɔ píi. ¹⁴ Lua wá tàae taala pò wá dá yáú bādè,

* **2:8** Gal 4.3, 9 † **2:12** Lom 6.4 ‡ **2:13** Efe 2.1-5

a se pà lipãakõawa. ¹⁵ Kilisi gaa líwa báa bò diio ní gbãadeola, à bòrínò gupuau à ní kpán'ækè zìzò ù.

¹⁶ Ayãmeto ásu to gbēe yādiléé pòblea ge imia ge dikpe ge mɔbɔa dafu ge gɔbɔa yá musuo. § ¹⁷ Yá beeo píiá yá pò wà mè a mɔ taae, Kilisi mé a síana ù sa. ¹⁸ Ásu to gbé pò ì giye gbéowa aa nízia busa, aa wabike ní malaikaò kèse kũao á bɔbɔ'osio. Wépungu'ea yá mé ì gbãa gbé bee taae, ò ì ìan gii dā a dúnia làasoo yá musu. ¹⁹ A pɛa Kilisi pò de mi ũwao. Naawà guu mɛgu píi ì kò'eu, aa nakõwa kò zì sabai, ì gbã lá Lua ye à gbãwa.*

²⁰ Lá a ga ní Kilisio felekaa pò pò wí misiilenéó yá musu, bóyá ì yādilene ma lán dúnia gbéowai? ²¹ Wí mɛ nsu ké na n zìo, nsu ké ieo, nsu okā kéwao. ²² Pò beeo píi ì láa an mɔaokɛa guue. Gbēnazina yadanɛ ò wa tɛi we. ²³ Onò tó mé dɔ yá beowa. Wàle lousisiyã kakané ní zìabusao ní ìadaanzìawao. N beeo aali kpá wá dàaɛo.

3

Kua wēni dafu guu

¹ Lá a vu ní Kilisio, à to luabe yá dɔaaé, asa we Kilisi zõleau Lua ɔplaai.* ² A tó á làasoo àò ku luabe yápiowa, asu àò ku dúnia pówao. ³ Asa a ga, á wēni ulea ní Kilisio Lua guu. ⁴ Lá Kilisi de á wēni ù, tó à bò gupuau, ápiò sō á bɔaàno ní gawio sa.

⁵ A yáì tò à dúnia yá pò kú á nòse guu de: Káaluakaa, dɔɛ'ii, mɛfelea, vāi nidea ní biikɛao. Pò pò gbé lé a biikɛ gò àà dii ũɛ. ⁶ Yá beeo yáì Lua a

§ 2:16 Lom 14.1-6 * 2:19 Efɛ 4.16 * 3:1 Sou 110.1

pòkùmabòbò a yāmansaiòwa. ⁷ Apìò sǒ á kú a guu yāa, à d̀òaaé. ⁸ A òkpa yáé beeì sa: Pòkùma, kpēne, ǹòsepāsi, gb̀ésǒsǒa ní wisaiyā'òao. ⁹ Asu εεtok̀òeo, asa a á d̀àa zi ní a yákeao b̀òála, ¹⁰ a a dafu p̀ò í á lile gb̀é dafuò ù dà, ké à g̀ò lán Lua p̀ò á ké dafuwaε, † í aà d̀s. ¹¹ Kua màa Yudaò ní buipāleò dodo k̀òeo, ge t̀òz̀ònaò ní gyafòòdeò, ge gusòòdeò, ge lad̀ònsaiò, ge zòò ní ẁéεò. Kilisi mé ní ù m̀pii, a kú ní guu m̀pii.

¹² Ayāmeto, lá Lua á sé a gb̀é yenzideò ù, yá p̀ò de à dan ke: Wēnad̀òane, gb̀ēke, z̀iabusaa, ǹòsenie ní menao. † ¹³ A k̀ò f̀. Tó yáε s̀ù g̀è á zānguo, à s̀ùuuke ní k̀ò. Lá Dii s̀ùuukèánò, à ke ní k̀ò màa s̀. § ¹⁴ Azaiasa àò yek̀òì, asa bee ì m̀ó ní l̀edoù yákelesaio. ¹⁵ A to aafia p̀ò Kilisi ì ní gba yá d̀òaaé á s̀ guu, asa kua ní k̀ò aafia Lua á s̀isiwà mèdoùdeò ù. Aò Lua sáaukpa. ¹⁶ A to Kilisi yá z̀òlek̀ii e á ǹòseu maamaa, í yádak̀òε, í l̀edak̀òwa ní ònò p̀iiò. Lua sáaukpa guu à lesiè á s̀ guu ní souò ní táasileao ní le p̀ò aà Nisina ì daéo. ¹⁷ Yá p̀ò ále ke ge ále o p̀ii, à ke ní Dii Yesu t̀óo, í Mae Lua sáaukpa ní aà gb̀ao.*

Lua gb̀é kua

¹⁸ Nòεò, á baade lí misiile á záε. † Màa à k̀ù àli ke naa Diiwa guu. ¹⁹ G̀òεò, á baade líò ye a nazi. † Asu àò p̀ásiń̀òò. ²⁰ Néò, à á de ní á dao yāma yápii guu, asa bee mé ì ka Diigu. § ²¹ Maeò, ásuli á néò p̀ò f̀ele à ní k̀usu kwéó.* ²² Zòò, à á d̀únia diiò yāma yápii guu. Asu z̀i òkunweiana kenéo. A z̀ikené ní

† **3:10** Daa 1.26, Efe 4.22-24 † **3:12** Efe 4.2 § **3:13** Efe 4.32

* **3:17** Efe 5.19-20 † **3:18** Efe 5.22, 1Pie 3.1 † **3:19** Efe 5.25,

1Pie 3.7 § **3:20** Efe 6.1 * **3:21** Efe 6.4

nòsemendoo Dii viakenaò ù. ²³ Yá pò ále ke píi, àli ke ní nòsemendoo, lá Dii ále keèwa, i ke gbēnazina no. ²⁴ Aò dō ké Dii a fiaboé àizāna ù. Dii Kilisi ále zòbleè. ²⁵ Vāikena a a vāi gbē'e. Lua lí gbēe zāboo.†

4

¹ Diiò, à á zòò gwa a dòòwa súsu. Aò dō ké ápiò sō á Dii vī musu.*

² A ázia kpa wabikea Luawawa, í itēkèò ní aà sáaukpaao. ³ A wabikewàwēe lò, aà zewēwēe wà a yá waasoke, wí Kilisi asiiyā'òné. A yái wà ma dai kpéu. ⁴ A wabikeme e mà yápi o wásawasa lá à kù mà owa. ⁵ Aò ázia kúa dō Yesusaideò guu ní ònò. Ali yá pò Lua a zebòé ke.† ⁶ A tó á legbe'i àò na, iò káfia vī, íò yāwea baadewa dō.

Lezaamá

⁷ Wá gbé yenzide Tisiki, ma donlède zíkèndee náaide Dii zí guu, a ma baokpaé píi. ⁸ Bee yái mále aà zíwá, aà wá kua oé, á nòse i níni.† ⁹ A gbēdo Ɔnezii,§ wá gbé náaide yenzide lé mōaànò. Aa lakii yáò oé píi.

¹⁰ Alisaka pò wá sānu kpéu fòkpàwá ní Baanaba dāuna Maakuo. Wà Maaku yá'òé kò. Tó à kà á kíi, à gbāakpaaàzi. ¹¹ Yesu pò wí me Yusitu fòkpàwá lò. Yuda pò wále kpala pò bò Lua kíi zí ke sānuò lén we. Aa ma nòse níni. ¹² A gbēdo Epafa,* Kilisi Yesu zòblena fòkpàwá. Iò dēeka ní wabikeaéo gòopii, ké à e ze gbāa, í kàsaakū, Lua pōeā i pēewá wásawasa. ¹³ Má ò àle zíkéé maamaa

† 3:25 Efe 6.5-8 * 4:1 Efe 6.9 † 4:5 Efe 5.16 ‡ 4:8 Efe 6.21-22

§ 4:9 Flm 10 * 4:12 Kls 1.7, Flm 23

á ní Laodiside ń Ielapòlide. ¹⁴ Wá lòotoo yenzide Luku ní Demasio fòkpàwá. ¹⁵ A fòkpa wá gbé pò kú Laodisiowa ní Nimfao ní gbé pò aai kṣ káaa àà beo. ¹⁶ Tó a láe bee kyokè, à kpa Laodisi gálideowa aa a kyoke, í ní pò kyoke sṣ. ¹⁷ A o Aasipue, àà laaido Dii zĩ pò wa dāewa, i a midε.

¹⁸ Ma Polu máme ma fòkpaawáe bee kè ní mazia o: Ma fòkpàwá. A to ma kua kpéu yá àò dṣágu. Lua gbēkεkεé.

Bibeli Luayátaalá **The Holy Bible in the Boko language spoken in Benin and Nigeria**

copyright © 2010 SIM International

Language: Boko

Translation by: SIM International

Boko Bibeli Luayátaala

This translation, published by the SIM au Benin, was published in 2010.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at ECWA/SIM H.Q., P.M.B. 2009, Jos, Plateau State, NIGERIA.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-25

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

x

ffb0f4b3-18b7-564f-bd5d-307e9e532fb9